

Vilka grävlingar!

Tycker du om mig? Ja det gör jag. Är du riktigt säker? Ja det är jag. Får jag komma till dig? Ja det får du. Hoppskuderudderudderullanlej!

Fyra finklädde femteklassare sjöng med känsla och kläm om detta gammeldags frieri vid avslutningen av Folkmusik- och Dansåret i Eskilstuna Folkets hus. Sången hade de fått lära sig under Mässens grävlingsarbete. Kläderna skulle påminna om hur barn var klädda förr i tiden.

Alla i klass 5b i Fornbyskolan, Vagnhärad, har grävt lika flitigt i gamla lek- och musiktraditioner, men alla kunde av praktiska skäl inte få åka med till Eskilstuna. Tbrbjörn, Joakim, Cecilia och Terese fick representera, men de finns inspelade på band så att resten av klassen kan höra hur de lät.

Folkmusikgrävlingen har varit en av satsningarna under det gånna folkmusikåret, men det är en förhoppning att Grävlingen ska leva vidare av bara farten även framledes.

Unga folklivsforskare har fått smak för att ta reda på hur man lekte, dansade, sjöng och musicerade på den tiden när farmor och farfar var små. De har också lärt sig hur man intervjuar och tar reda på saker och ting.

Viktig dialog

— Syftet är inte minst att öka dialogen mellan barn och äldre, säger lärarinnan i klass 5b, Susanne Eriksson. Det var därför jag genast nappade på projektet. Har man något gemensamt att

kanta sig med både näverlur och nyckelharpa. Gamla danser har man prövat på och fröken ska lära ut mer schottis, polka och vals som alternativ till den älskade buggen.

Intervju

Kultur i Sörmland lämnade förslag på frågor som eleverna kunde ställa till äldre släktingar och bekanta. Fröken valde ut en del och utformade en intervju som klassen fick till hemarbete.

Med block och penna gjorde de läxan tillsammans med far- och morföräldrar eller andra äldre i bekantskapskretsen. De fick reda på allt möjligt spännande som de kanske inte kommit på tanken att fråga om annars.

En lektionstimme kom välkända vagnhäradsbon Ruben i Kråkvik till klassen för att berätta och bli utfrågad om gamla seder och bruk. Det var en mycket uppskattad lektion från båda håll.

Allt som eleverna tagit reda på har de skrivit ned, och anteckningarna ska så småningom bindas samman till en bok.

Klass 5b. Från vänster Josefina, Anna, Torbjörn, Andreas, Janne, Joakim, Erik, Therese K, Camilla. Nedre raden fr v: Caroline, Katja, Henrik, Jonas, Anneli, Ida, Peter, Baldur, Cecilia, Sophia, Jessica D, Ida Marie, Jessica E, Thérèse T, Therese W

bara varit korta intervjufrågor och svar, utan långa diskussioner.

Hon vill gärna tona ned ordet "projekt" i sammanhanget. Det här har för klass 5b inte tagit så mycket av skoltiden att det behöver kallas projekt, och egentligen ... ska det vara ett projekt att få höra äldre berätta om hur det var förr och föra traditioner vidare?

Nöjda elever

Att eleverna har stortrivts med uppgiften är däremot inte att ta miste på. Alla har något att berätta och alla har fascinerats av

hur annorlunda det är nu för tiden, jämfört med förr.

Förr i tiden, det var då farmor Ebba, född 1911 sydde dockkläder på fritiden och mormor Britt Larsson, född 1916 mest fick hjälpa till med arbetet hemma efter skolan. Och det fanns massor med tid över till andra sysslor, före TV:ns tid.

Torbjörn berättar stolt om spelmannen i sin familj. Det var farfarsfar, Arvid Pettersson, som blev 94 år och började spela redan när han var tio år.

När farfarsfar började tjäna

pengar på sitt spelande handlade det som mest om tjugofem öre per spelning. Oftast blev det bara femton eller fem öre. Han spelade gärna upp till bröllop och hade gjort en alldeles egen låt som heter Tureholmsschottis.

Tbrbjörn följer i spelmannspåren och trakterar själv trumpet. Visst måste det vara roligt för en blivande spelman att ta reda på hur det var på den tiden när farfarsfar musicerade.

Christina Burbeck

UUaUUljEtagOl UCbgCiuiavuv^v.

— Jag tror att äldre och barn har behov av tala med varandra men inte riktigt vet hur de ska böija. Nu har de grävlingsarbetet och -folkmusikåret att inleda samtalet med.

Alla sörmländska skolor fick inbjudan att vara med i Grävlingen och tretton tackade ja. Det låter kanske inte så mycket, men nu för tiden är de flesta skolor så överlupna med projekt av alla de slag, att de inte har så mycket plats för nya. Projektledaren från Kultur i Sörmland, Leif Johansson, är ganska nöjd med resultatet.

Leif Johansson besökte skolan tillsammans med några skådespelare. I teaterform visade han vad man gjorde på kvällarna förr, på den märkliga tiden då det inte fanns någon TV. Det var upptakten till grävandet för klass 5b.

Dessutom har Fornbyskolan varje månad en skolträff, och under en sådan fick eleverna be-

Torpdag

Som en fin avslutning av arbetet gjorde klassen en utflykt till Prästtorp, ett torp mellan Trosa och Vagnhärad. Där fick de pröva att tälja barkbåtar precis som farfar och morfar en gång gjort när de var små. En grupp fick väva i enkla ramar av grenar och med garn som de själva växtfargat. En annan grupp plockade svamp i skogen.

På torpet kunde barnen få pröva på hur det var att hugga ved till spisen och hämta vatten från brunnen. Dessemellan lekte man gamla lekar och myste kring lägerelden. Och så spökade det förstås på natten, men det är en annan historia...

— Det var när vi gick igenom vilka lekar de fått höra talas om under sina intervjuer, som jag till min glädje förstod att de verkligen tagit sig rejält med tid att prata med de äldre, berättar fröken Susanne. Det hade minsann inte